

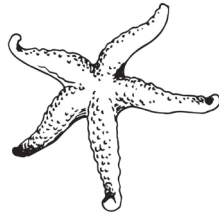
*Canım
Ada*

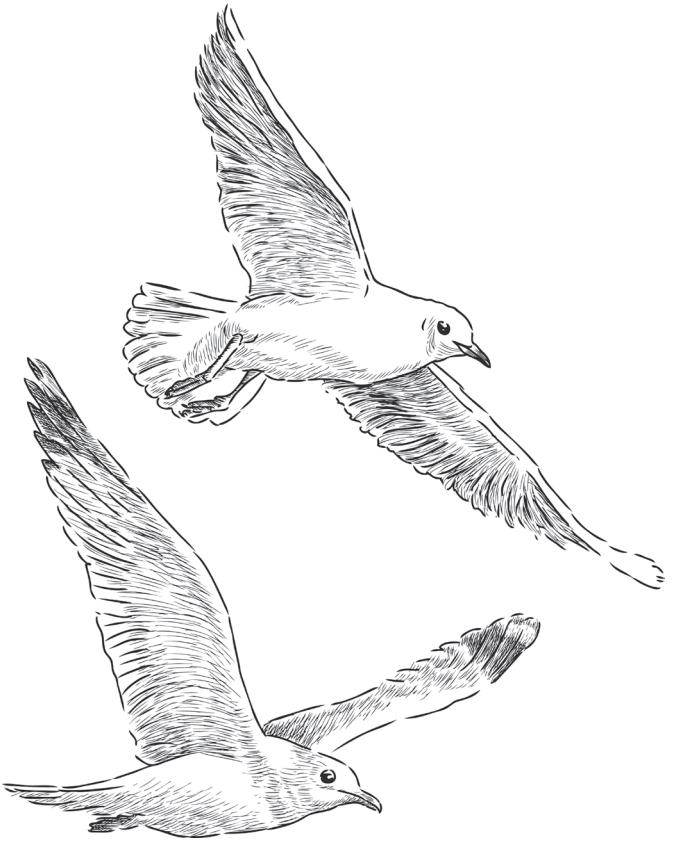
Adil İzci

bu kitapta hangi öyküler var?

- canım ada / 7
erken bahar / 15
“adada sıkılmıyor musun?” / 25
“yetinmek sevindirir” / 33
bu bahar da... / 41
idris / 49
ey eski sevgili! / 55
mektup / 65
nisanın ilk günleri / 73
ömrümün ikindisinde / 81
bir bilebilsem! / 89
öylesine bir gezi / 99
deli lodos / 109
adada uyanmak / 117
deniz feneri / 125
bir veda öyküsü / 133

canım ada

I

Yalanım varsa gözlerim bulutlansın, yahu bu nasıl bir söz diyorsanız, en güzel manzaraları pis, karanlık bir yağmur yağsın da bir süre göremez izleyemez olayım; biz (ben ve yeni dostum) geldiğimizde iri bir martı, en sevdiğim o sarı gagalı, sarı ayaklı, gözü pek mi pek, susmak bilmez türden olan bir martı, demir sokak kapısının tam da önünde bekliyordu. Dostumla yeni dost oluyorduk, ona söyleyemedim de kendime söyler gibi oldum: “Safalar getirdiniz diyor bu martı!” Hemen de utanır gibi oldum, “Bu ne büyüklenme, neden kendi kendine gelin güvey oluyorsun da hem...” dedim. Olsa olsa -ki doğrusu da budur mutlaka- “Safalar görmeye geldiniz! Buyrun bakalım yeni evinize! Kiracı da olsanız ev evdir demek üzere, doğrudan diyemese bile duyurmak üzere burada bu martı!” dedim ardından da.

Biz sokak kapısına vardığımızda martı bir adım öte-mizde, dar kaldırımında paytak paytak yürüyordu. Tahminimde yanılmadığıma iyiden iyiye inandım artık.

Basamaklar -on yedi mi, on sekiz mi, daha fazla mı, sonraya bıraktım o saymaca oyununu- güz yaprakları kaplıydı. İlkbahar ve yaz yapraklarını da severim ama güz yapraklarının yeri ayrı. Gizlemenin ne gereği var, arada

öpmek istediğim bile olur, koklaya koklaya öpmek, hem de eski bir sevgiliyi uzun bir aradan sonra koklaya koklaya öpmek gibi. Yeterli mi bu kadarı?

Balkon saksı doluydu, sıra sıra, türlü türlü... Aralarında sardunyalar da vardı -doğduğum kentte sardunya sanıyorum bilinmez, “hanımcamadayandı” denirdi, haydi bir de sözcük sözcük yazayım, hanım cama dayandı- üstelik güzün donuk mu donuk bu son günlerinde de gürül gürüldü. Canım birden nasıl güzel ısındı balkona.

İlk kapıdan girdik ki irice bir sepetin ortasında ana kedi ve yavruları (“enikleri” demek isterdim ama ohooo, artık kocamandı bunlar), bir-iki, ne bir-ikisi, altı, yedi, sekiz kedi daha... Merdivenlerde, balkonda da yok muydu, vardı bir sürü, demek akli karalı, alacalı bulacalı, kırması, sarmanı, tekiri ile koca bir kedi kolonisi barınıyor burada... “İyi...” “Hayır, hayır, hemen karar vermeyeyim; sürekli miyav miyav etmezlerse, ayakaltında gezinmezlerse iyi... Yoksa vay hâlime...”

Neden mi iyi dedim? Bir eve kedilerin ılıkığı arasından girmek, hele de havanın buz kestiği günlerde iyi olmaz da ne olur?

Ev, enikonu eskiydi. Belki seksen yıllık, belki daha fazla... Buna da iyi dedim. Her zaman iyimser olduğumdan değil efendim -aptallık sayarım o kadarını- eskiyi sevdiğimden, hele de estetik olanına deliler gibi tutkunluğumdan...

Ev sahibemin yeğeni olan dostum, bir süre büyük bir ada yangınından, evi yaptıran deniz subayından, kendi ailesinden, özellikle de rahmetli annesinden söz etti, nerede neler olduğunu, neleri nasıl kullanacağını, pencerelerden görünen sokağı, adanın bazı yerlerini, yapılarını vb.ni gösterdi, güle güle oturmamı diledi ve gitti.

II

İnsan yeni kiraladığı bir evde ilk kez yalnız kalınca ne yapar? Önce ister istemez biraz bocalar, sağa sola bakar. Ben de aynısını yaptım. Ne güzel, bütün odaların tabanı cilalı tahta, bütün nesnelere -ki onları artık ben kullanacaktım- eski püskü, dahası partal bile sayılır ama eski evlerdeki o koku fazlaca duyulmuyor. Olsun dedim, zihnim hele bir yerine otursun da...

Yönleri de bir anlayayım dememe kalmadı, deniz fenerini gördüm. Yarı canlı bir mavi... Onu da sevdim. Deniz feneri dediğin, tam bunun gibi mavi mavi yanmalı taa sabahlara kadar: Hayal mavisi mi demeli o renge, yoksa rüya mavisi mi? İkisi de uygun.

Gündüzden biliyorum; soldaki pencerenin epeyi ötesinde yer yer güzel, göz alıcı evleriyle koca bir tepe uzanıyor. Öndeki pencereden ve balkondan görülen evlerse sıradan, bazıları bütünüyle derme döküm. Ne diyeyim? Geceleri lambaları yanıyor olsun da...

Birden aman ne keyiflendim. Sadece lambaları değil, sobaları da yanan var aralarında. Gün doğana kadar dumanla birlikte ılık bir hava da tüter mi o bacalardan? Hâlâ bağırır martılar en sonunda yorulunca sokulur mu o bacaların ötesine berisine? Verirler mi bir güzel sırt sırta ya da göğüs göğüse? Hatta kara kara kargalar da? Onların da bir canı yok mu? Onların da soğuktan tüylerinin ürperdiği, gagalarının birbirine vurduğu zamanlar olmaz mı? Olur mutlaka...

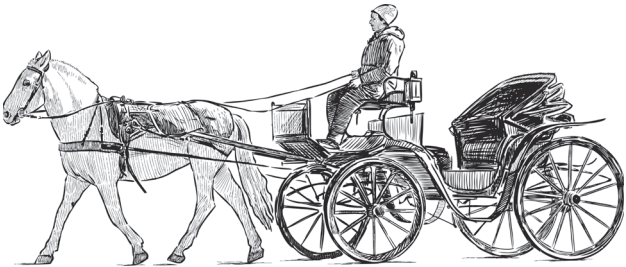
Bir vapur geliyordu. Demek birazdan inecek yolcularla birlikte bazı evler biraz daha canlanacaktı.

Ayak sesleri duyunca pencereden baktım. Bizim ön sokağın yukarılarına doğru da birileri yürüyordu. O yolculardan elbet... Katıldım aralarına. Bu ev benim, o kapı senin... Yahu evler hayal edilir de kapıların ne(re)si hayal edilir, dememeli. Her kapının ardı bir bilinmezdir, gün olur, kendi evimizde bile böyle olduğunu anlarız.

Ürperdim kaldım oracıkta: Yakınlarım -sözgelimi canım kızlarım, canım köpeciğimiz Karamel- öyle her zaman yanımda olmayacaktı artık.

Ayak sesleri, fayton tıkırtıları giderek azaldı, azaldı ya, benim uykum gelmiyordu. Karanlığa girmekten ürküyordum herhâlde. “Ah” dedim, “ah bir gaz lambası olsaydı da gün doğana kadar yanık tutsaydım.”

Kalktım, evi bu kez alıcı gözlerle yeniden gezindim. Kullandığımız nesnelere, öteberi, kapı kacak birbirine öylesine benziyordu ki. Bu masadan, bu sandalyelerden -tıpatıp aynısı olmasa bile- uzun yıllar önce bizim evde de yok muydu? Ya bu komodin, bu

giysi dolabı, bu partial halı, bu yaylı karyola, bu kareli yün battaniyeler? Ya daha koyu budak yerleriyle bu tahta zemin, bir ucunda eski zamanların yadigârları gibi duran kahve değirmeni, paslı kömür ütüsü? Sonra bu gıcırıtlı kapı kolları? Hepsi o kadar tanıdık ki benden önce gözlerim rahatladı.

Bir de kanepeler böyle dökülme, biraz derli toplu olsaydı. Zaman zaman kendimizle sohbet ettiğimiz olur ya, kendime bu kez de, “Aldırma bunlara, birini bulur, onartır, güzel de bir cila attırırsın, olmazsa yenilerini alırsın” dedim.

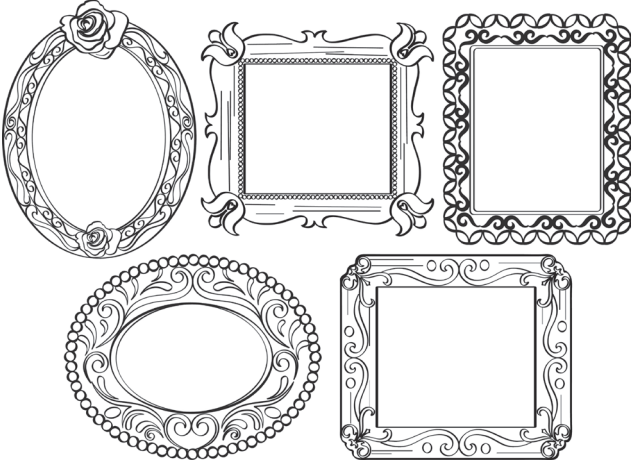
Kitaplarım? Kitaplarımı nereye koyacaktım? Onlar göz önü bir yer(ler)de olmazsa dünyada rahat edemezdim. Salon mu diyeyim, oturma odası mı, oradaki rafları kapaksız büfeyi kabaca bir oranladım, yüzlerce kitap alır mı alırdı. Yarın, değilse öbür gün kollarımı bir sıvadım, yanımda getirdiklerimi bir güzel sıraladım mı...

Siyah beyaz fotoğrafları o sırada gördüm: Bir anne ve oğulları... Herhâlde otuz-kırk yıl kadar önceleri...

Anne... Önceki yaz, sizlere ömür...

Oğullarından biri de, bana evi teslim eden yeni dostum...

Onu ayrı tutarsam, öbür yüzler bana bütünüyle yabancı... Yabancı ama -ne tuhaf- o oranda da tanıdık gibi... Bir aile yakınlığıyla üstelik... Hani biri buna benzer bir deneyim ya da anısından söz etseydi, pek inanasım gelmezdi ama oldu, yani o fotoğraflar ürkekliğimi enikonu azalttı. Hem gece yarısıydı artık, uyumalıydım.

Bir battaniye, üstüne bir battaniye daha örtüldüm. Dikkatim martıların hâlâ kesilmeyen bağır-tılarında, ne zaman uyudum bilmem. Hayır, bir ara, “Bu saatte bu ne bağır-tı be, haydi siz de uyuyun artık!” diye martılara, sonra da, “Doğada her canlı kendi bildiğini okumaz mı, bir gereği olmasa neden böyle uzun uzun bağırırsınlar? Sen de be adam...” diye kendime söylendim.

III

Her geceki gibi ne canım kızlarıma iyi uykular, güzel rüyalar diledim; ne uykumun arasında tık tık ayak seslerini duydum ne de Karamel, canım Karamel kapıyı burnuyla usulca aralayarak yatağıma geldi. Önce yanıma yakın bir yere, oradan bunalınca ayakucuma da kıvrılmadı. Ama birtakım rüyalar gördüm durdum. Birinde adanın taa kırklı yıllarındaydım. Yani doğumumdan bilmem ne kadar yıl öncesinde. Güya ben de ada halkından biriydim. Sakin bir yaz günüydü. İnce bir lodos vardı sadece. İskelede kim olduğunu bilmediğim bir yolcumu bekliyordum. Öbüründe... En sonuncu rüyamda yine ellerim belimin üzerine bağlı, gözlerim kıpır kıpır, تنها ada sokaklarında avarelik ediyordum ki yüzüm pencereye dönük olarak uyandım.

Belirgin bir dinginlik vardı üzerimde. Bir martı aktı biraz ötemden, sonra bir martı, bir martı daha... Nerede geceki o bağırtıları... “Niye?” dedim, “Niye tül perdenin ardından seyrediyorum?” Fırladım yatağımdan. O ne sabah manzarasıydı. Hayır, o ne cana can katan sabah manzarasıydı. Hele pencereyi de aralayınca nasıl taze bir deniz havası doldu odaya. Ve oracıkta nasıl sonsuz bir gönül borcu duydum bana bu evi bulan dostuma...

erken bahar

Hülya-Uluer Aydođdu'ya

I

Adada baharın ilk habercisinin mimozalar olduğunu biliyordum; hayır, bir deneyimim olduğundan değil, bugüne kadar öyle duyduğumdan. Ben de adadaki bu birinci baharımda orada burada gezinirken bir göreceğim ki... Vallahi tam da umut ettiğim gibi oldu. Bir mimozaya rast gelmeyeyim, hemen göz atıyordum ya zaten; bir... iki... demeye kalmadan ilk kabarcıkları gördüm.

Bir kaygı da duymadım diyemem ama: Daha mart ayına, o bazı yıllar kapıdan baktıran aya bilmem ne kadar gün vardı. Ya tutar da deli dolu bir yağmur, ya daha kötüsü acımasız bir kar yağıverirse? Donar kalır mı o kabarcıklar sızlana sızlana? Bakarsınız sert bir rüzgâr, hayır, fırtına demeli öylesine, kırar dökerse ortalığı? Doğa bu, sağı solu belli mi olur? Hele de bu mevsimde?

Yok, biri bile olmadı bunların. Özellikle bir fırtınanın edepsizliğinden korkuyordum ama o da kopmadı. Kısacası paltoydu, pardösüydü, kasketti, atkıydı, hatta ceketti... bunlarsız da (idare) edebilecek de-

recede güzel gitti havalar ve mimozalar donatıverdi adamızı. Herhâlde öbür adalar da aynı hâldeydi.

Sevincimden deli gibiydim. İlk günler yalnız, sonraki günler o sıralarda konuk olan yakınlarımla mimozaların yanında alır oldum soluğu. Önce kokusu geliyordu. Eğer ortalık bir yerde değilse, nerede bu yahu diye aramak ve birden buluvermek, öyle mutlu ediyordu ki... Oralarda hem biraz yorgunluk atar, hem de havayı derin derin solurken, “Doğa” diyordum, “canım doğa, biz insanlara kötü duygulardan, kötü hayallerden, kötü isteklerden arınalım da iyilikler üzere birer insan olalım diye, yine baharı araya koyarak bir fırsat daha veriyor.”

Mimoza doluydu adamız ama bir kez bile elimi uzatmadım. Hayır, niye yalan söyleyeyim, uzattım zaman zaman, o da kokusunu daha yakından solumak isteğiyle. Birinde de yakınlarımın hatırını kıramayarak en ufağından bir dal kopardım. Hepi topu bu...

Ölü ya da diri, kimleri, hangi yakınlarımı, hangi dostlarımı anmadım o günlerde? Ölülere elimden ne gelirdi? Yakınlarımı yolcu edince, bari dedim, bir-iki dostuma haber vereyim de...

Yağmayı da o dostlarımdan birini beklemek üzere iskeleye indiğim gün anladım: Basit bir tezgâh, az ötesinde biri daha... Altı mıydı, yedi miydi, sekiz miydi... Her birinde mimoza yığılı... Kucağında mimozalarla alıcı kollayanlar da cabası... Bir vapur, bir tekne halat atmasın, sevimsiz mi sevimsiz bir bağırtıdır kopuyordu. Belki o kadar sevimsiz değildi de öfkemden öyle algılıyordum.

Dostum tam zamanında geldi, geldi ya, yolcu ka-

labalığının, bir anda iskeleye yığılan mimoza satıcılarının arasından ancak ben elinden kolundan tutunca kurtulabildi. Evde kahve var mıydı? Pek aram olmadığından, yoktu. Cezve de yoktu. Bir dükkâna girdik kahve diye, masanın üzerinde bir mimoza vazosu... Bir dükkâna daha girdik bu kez de cezve diye, yine bir mimoza vazosu...

Oraya dönüyorduk mimoza... Buraya dönüyorduk mimoza... En pahalı lokantalardan en sade lokantalara, büfelere, dürümcülere, pıdecilere, lahmacunculara kadar... Kıyıdaki sıra sıra kafelere kadar... Faytonlara kadar...

Ya yerlerde toz toprak arasında sürünenleri... Bunlar da herhâlde hırsla koparıldıktan -ya da yolunduktan- sonra göze giremeyenlerdi... Olsun, bizim sokak kapısının önüne (de) atılanlarını topladık, evde bir suya tuttuk, oldu bitti. Yani o ince, o arındırıcı kokusu daha iyi duyulur oldu.

Bilmez miydim, ertesi güne kalmazdı bu koku... Pörsüdü mü o güzelim dallar, artık kır otları gibi kopardı. Ben ona da bayılırdım. Ellerim yine uzanır dururdu vazoya.

